

Миодраг Мићовић

ПРИВРЕДНО ПРАВО

МИОДРАГ МИЋОВИЋ

ПРИВРЕДНО ПРАВО

КРАГУЈЕВАЦ, 2010.

ПРИВРЕДНО ПРАВО

Аутор:

Проф. др МИОДРАГ МИЋОВИЋ

ИЗДАВАЧ: Правни факултет Универзитета у Крагујевцу
Институт за правне и друштвене науке
Јована Цвијића 1, 34000 Крагујевац
телефон: (034) 306 513, 306 504
телефакс: (034) 306 540
е-пошта: faculty@jura.kg.ac.yu
institut@jura.kg.ac.yu
веб: <http://institut.jura.kg.ac.yu>

РЕЦЕНЗЕНТИ: Проф. др Божин Влашковић
Проф. др Свето Пурић

ЗА ИЗДАВАЧА: Проф. др Предраг Ч. Стојановић

ДИЗАЈН КОРИЦА: Димитрије Милић

ШТАМПА: Кварк, Краљево

ТИРАЖ: 300 примерака

ISBN 978 - 86 - 7623 - 013 - 6

САДРЖАЈ

Скраћенице	11
УВОД	13
1. Појам и предмет привредног права	13
2. Историјски развој привредног права	16
3. Извори привредног права	21

ДЕО ПРВИ СТАТУСНО ПРИВРЕДНО ПРАВО

ГЛАВА I

ЗАЈЕДНИЧКА ПРАВИЛА О ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА

1. Појам и правне норме привредних друштава	27
2. Карактеристике привредних друштава	29
3. Оснивање привредног друштва	30
4. Имовина привредног друштва	33
5. Пословно име и седиште привредног друштва	34
6. Делатност привредног друштва	37
7. Регистрација привредних друштава и других привредних субјеката	39
8. Правни субјективитет привредног друштва	42
9. Одговорност привредног друштва за обавезе	43
10. Заступање и заступници привредног друштва	45
11. Начело лојалности	50
12. Забрана сукоба интереса	51
13. Забрана конкуренције у односу на привредно друштво	52
14. Пословна тајна	54
15. Индивидуална и деривативна тужба	55
16. Дужност информисања чланова друштва	56

ГЛАВА II

ПРАВНЕ ФОРМЕ И ПОВЕЗИВАЊЕ ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА

1. Ортачко друштво	59
2. Командитно друштво	62
3. Друштво са ограниченом одговорношћу	63
4. Акционарско друштво	73
5. Повезивање привредних друштава	95
6. Статусне промене привредног друштва	97
7. Промена правне форме привредних друштава	102
8. Предузетници	103

ГЛАВА III	
ДРУГИ СУБЈЕКТИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ПРИВРЕДУ	105
1. Јавна предузећа	105
2. Задруге	107
3. Пословне банке и друге финансијске организације	109
4. Друштво за осигурање	112
5. Берзе	114
6. Привредне коморе	118

ГЛАВА IV	
КОНТРОЛА ПОСЛОВАЊА ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТАТА	120
1. Пословне књиге	120
2. Контрола цена	122
3. Надзор над радом привредних субјеката	123

ГЛАВА V	
ЗАШТИТА ТРЖИШТА И ЊЕГОВИХ УЧЕСНИКА	126
1. Акти и радње нарушавања конкуренције	126
2. Заштита потрошача	130

ГЛАВА VI	
ПРЕСТАНАК ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА	135
1. Ликвидација привредног друштва	135
2. Сечај	138

ДЕО ДРУГИ УГОВОРИ У ПРИВРЕДИ (ПРОМЕТ РОБЕ И УСЛУГА)

ГЛАВА I	
О ПИТАЊИМА КОЈА СУ ОД ЗНАЧАЈА ЗА СВЕ УГОВОРЕ У ПРИВРЕДИ	167
1. Појам уговора у привреди	167
2. Начело савесности и поштења у привредним односима	171
3. Правни значај преговора за закључење уговора	174
4. Закључење уговора у привреди	178
5. Посебно о закључењу уговора јавним надметањем	189
6. Форма уговора у привреди	192
7. Обезбеђење испуњења обавеза из уговора у привреди 1	97
8. Тумачење уговора у привреди и других привредно-правних послова	208
9. Испуњење уговора у привреди	211
10. Промене у уговорима у привреди	220

11. Одговорност из уговора у привреди	226
12. Раскид уговора због доцње с испуњењем неновчане обавезе	228
13. Правне последице доцње с испуњењем новчане обавезе	232
14. Одмеравање накнаде за штету због повреде уговора	236
15. Престанак обавеза из уговора у привреди	242

ГЛАВА II

УГОВОР О ПРОДАЈИ У ПРИВРЕДИ	248
1. Појам уговора о продаји у привреди	248
2. Битне особине уговора о продаји у привреди	248
3. Одређивање робе као предмета обавезе продавца	251
4. Продајна цена	257
5. Обавеза продавца да испоручи продату робу	261
6. Обавеза купца да плати цену за купљену робу	267
7. Утврђивање да ли испоручена роба има недостатке	271
8. Обавештење о несаобразности робе уговору	275
9. Услови који морају бити испуњени да би продавац одговарао због мана испоручене робе	280
10. Права купца ако му је испоручена роба са материјалним недостатком	285
11. Права купца ако продавац није испоручио робу или ако није испоручио уговорену количину робе	292
12. Права продавца ако купац не плати цену	294
13. Одговорност продавца за тзв. рефлексну штету	295
14. Прелаз ризика и трошкова за продату робу са продавца на купца	297
15. Правни односи између потрошача и произвођача ствари	301

ГЛАВА III

УГОВОР О ГРАЂЕЊУ	307
1. Појам и врсте уговора о грађењу	307
2. Обележја уговора о грађењу	308
3. Закључење уговора о грађењу	314
4. Обавезе извођача радова из уговора о грађењу	316
5. Обавезе наручиоца из уговора о грађењу	323
6. Дозвола за употребу и примопредаја грађевине	326
7. Одговорност извођача радова за недостатке грађевине	328
8. Одговорност за штету проузроковану трећим лицима извођењем грађевинских радова	334

ГЛАВА IV

УГОВОР О ПРЕВОЗУ ПУТНИКА	336
1. Опште карактеристике	336

2. Обавезе превозиоца из уговора о превозу путника	337
3. Одговорност превозиоца из уговора о превозу путника	338
4. Права и обавезе путника из уговора о превозу путника	342
5. Превоз пртљага	343

ГЛАВА V

УГОВОР О ПРЕВОЗУ СТВАРИ ЖЕЛЕЗНИЦОМ 345

1. Појам и врсте уговора о превозу ствари железницом	345
2. Обавеза превозиоца из уговора о превозу ствари железницом	347
3. Одговорност превозиоца из уговора о превозу ствари железницом	353
4. Права превозиоца из уговора о превозу ствари железницом	356

ГЛАВА VI

УГОВОР О ПРЕВОЗУ СТВАРИ У ДРУМСКОМ САОБРАЋАЈУ 359

1. Појам и врсте уговора о превозу ствари у друмском саобраћају	359
2. Обавеза превозиоца из уговора о превозу ствари у друмском саобраћају	360
3. Одговорност превозиоца из уговора о превозу ствари у друмском саобраћају	362
4. Обавезе пошиљаоца и примаоца приликом превоза ствари друмом	365

ГЛАВА VII

УГОВОР О ПРЕВОЗУ СТВАРИ МОРЕМ 368

1. Појам и особине уговора о превозу ствари морем	368
2. Врсте уговора о превозу ствари поморским бродом	370
3. Обавезе бродара из уговора о превозу ствари поморским бродом	372
4. Обавезе корисника превоза	375
5. Одговорност поморског бродара за штету на терету	379
6. Ограничење одговорности поморског бродара	383
7. Заједничка хаварија	385

ГЛАВА VIII

УГОВОР О ПРЕВОЗУ СТВАРИ УНУТРАШЊИМ ПЛОВНИМ ПУТЕВИМА 388

1. Појам уговора о превозу ствари у унутрашњој пловидби	388
2. Посебности у погледу права и обавеза уговорних страна из уговора о превозу ствари унутрашњим пловним путевима	388
3. Одговорност бродара из уговора о превозу ствари унутрашњим пловним путевима	389

ГЛАВА IX	
УГОВОР О ПРЕВОЗУ СТВАРИ ВАЗДУХОПЛОМ	391
1. Појам уговора о превозу ствари ваздухоплом	391
2. Обавезе превозиоца из уговора о превозу ствари ваздухоплом	392
3. Одговорност превозиоца из уговора о превозу ствари ваздухоплом	393
4. Обавезе наручиоца из уговора о превозу ствари ваздухоплом	395
ГЛАВА X	
УГОВОР О МЕШОВИТОМ ПРЕВОЗУ СТВАРИ	397
1. Појам уговора о мешовитом превозу ствари	397
2. Посебности овог уговора	398
3. Одговорност организатора мешовитог превоза	399
ГЛАВА XI	
УГОВОР О УСКЛАДИШТЕЊУ	402
1. Појам и особине уговора о ускладиштењу	402
2. Обавезе складиштара из уговора о ускладиштењу	403
3. Одговорност складиштара	407
4. Обавезе оставодавца	408
ГЛАВА XII	
УГОВОР О КОМИСИОНУ	410
1. Појам и битни састојци уговора о комисиону	410
2. Обавезе комисионара	411
3. Обавезе комитента	416
4. Неке посебне врсте комисиона	417
ГЛАВА XIII	
УГОВОР О ТРГОВИНСКОМ ЗАСТУПАЊУ	420
1. Појам и битни састојци уговора о трговинском заступању	420
2. Обавезе заступника	421
3. Обавезе налогодавца	425
4. Посебни начини престанка уговора о трговинском заступању	426
ГЛАВА XIV	
УГОВОР О ПОСРЕДОВАЊУ	428
1. Појам и битни састојци уговора о посредовању	428
2. Обавезе посредника	429
3. Обавезе налогодавца	433
ГЛАВА XV	
УГОВОР О ОТПРЕМАЊУ (ШПЕДИЦИЈИ)	435

1. Појам и битни састојци уговора о отпремању	435
2. Обавезе отпремника	436
3. Одговорност отпремника	438
4. Обавезе налогодавца	439
5. Неки посебни случајеви отпремања	440

ГЛАВА XVI

УГОВОР О КОНТРОЛИ РОБЕ И УСЛУГА 442

1. Појам и битни састојци уговора о контроли робе и услуга	442
2. Обавезе вршиоца контроле	442
3. Обавезе наручиоца контроле	445

ГЛАВА XVII

УГОВОР О ТУРИСТИЧКИМ УСЛУГАМА 447

1. Врсте уговора о туристичким услугама	447
2. Уговор о организовању путника	448
3. Посреднички уговор о путовању	453
4. Уговор о ангажовању угоститељских капацитета	454
5. Уговор о праву на временски подељено коришћење туристичког објекта	457

ГЛАВА XVIII

УГОВОР О ОСИГУРАЊУ 461

1. Појам и особине уговора о осигурању	461
2. Врсте осигурања	465
3. Обавезе уговарача осигурања и осигураника	466
4. Обавезе осигуравача	471
5. Основна правна начела која важе у области осигурања имовине	473
6. Основна правна начела која важе у области осигурања лица	478
7. Трајање осигуравајућег покрића	481

ДЕО ТРЕЋИ БАНКАРСКИ ПОСЛОВИ

ГЛАВА I

ОПШТА ПРАВИЛА О БАНКАРСКИМ ПОСЛОВИМА 485

1. Појам банкарских послова	485
2. Особине банкарских послова	485
3. Врсте банкарских послова	486

ГЛАВА II

БАНКАРСКИ ДЕПОЗИТИ 488

1. Банкарски новчани депозит	488
2. Улог на штедњу	490
3. Банкарски текући рачун	491
4. Уговор о банкарском неновчаном депозиту	494
5. Депоновање хартија од вредности	495
6. Уговор о сефу	496

ГЛАВА III

КРЕДИТНИ ПОСЛОВИ

1. Опште карактеристике	498
2. Врсте уговора о кредиту	500
3. Права и обавезе уговорних страна	504
4. Посебни начини престанка уговора о кредиту	505
5. Посебне врсте уговора о кредиту	508

ГЛАВА IV

БАНКАРСКИ УСЛУЖНИ ПОСЛОВИ

1. Платни промет	508
2. Акредитив	512
3. Банкарска гаранција	518

ДЕО ЧЕТВРТИ ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ

ГЛАВА I

ОПШТА ПРАВИЛА О ХАРТИЈАМА ОД ВРЕДНОСТИ

1. Општи појмови	529
2. Појединачне хартије од вредности	529
3. Серијске хартије од вредности	544

ГЛАВА II

НОВЧАНЕ ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ

МЕНИЦА

I Општи део	554
1. Појам и особине менице	554
2. Улога менице	554
3. Извори права	555
4. Врсте меница	556
5. Правна природа менице	558

II Начела меничног права

1. Начело формалности	559
-----------------------	-----

2. Начело инкорпорације	560
3. Начело меничне строгости	561
4. Начело фиксне меничне обавезе	562
5. Начело солидарности	562
6. Начело непосредности	563
7. Начело самосталности	563
III Менични састојци	563
1. Битни менични састојци	563
2. Претпостављени менични састојци	568
3. Небитни менични састојци	569
IV Меничне радње	573
1. Издавање менице	573
2. Умножавање и препис менице	575
3. Пренос менице	577
4. Авалирање менице	578
5. Акцептирање менице	580
6. Плаћање меничне своте	581
7. Интервенција код менице	583
8. Протест код менице	585
9. Нотификација код менице	587
10. Регрес код менице	588
V Остала правила о меници	590
1. Меничне тужбе и менични приговори	590
2. Престанак меничних права и обавеза	591
3. Неосновано обогаћење у вези са меницом	592
ЧЕК	593
I Општи део	593
1. Појам и улога чека	593
2. Сличности и разлике менице и чека	594
3. Поделе чекова	595
II Елементи чека	598
1. Битни елементи	599
2. Небитни елементи	600
3. Недопуштени елементи	601
III Чековне радње	601
1. Издавање чека	601
2. Умножавање чека	603

3. Пренос чека	603
4. Авал код чека	604
5. Интервенција код чека	604
6. Презентација чека на исплату	604
7. Исплата чека	605
8. Опозив чека	606
9. Протест чека	607
10. Нотификација чека	608
11. Регрес код чека	608
IV Остала правила код чека	608
1. Чековне тужбе	608
2. Чековни приговори	609
3. Амортизација чека	609
4. Престанак чековних права и обавеза	610
АКЦИЈЕ (ДЕОНИЦЕ)	610
1. Појам и карактеристике акција	610
2. Врсте акција	612
3. Вредност акција	614
4. Права имаоца акција	616
ОБВЕЗНИЦЕ	622
1. Опште напомене	622
2. Сличности и разлике између обвезница и акција	623
3. Врсте обвезница	624
ДЕПОЗИТНЕ ПОТВРДЕ	626
ЦЕРТИФИКАТ О ДЕПОЗИТУ	626
БЛАГАЈНИЧКИ ЗАПИС	628
КОМЕРЦИЈАЛНИ ЗАПИС	629
ДРЖАВНИ ЗАПИС	630
ШТЕДНИ ЗАПИС	631
ГЛАВА III	
ХАРТИЈЕ СА ПРАВОМ СТИЦАЊА	632
1. Опште напомене	632
2. Особености хартија са правом стицања	633
3. Врсте сложених обвезница	634
4. Варанти	636

5. Услови и последице издавања и остваривања права из сложених хартија	637
--	-----

ГЛАВА IV

РОБНЕ ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ	641
-----------------------------------	------------

СКЛАДИШНИЦА	641
--------------------	------------

1. Појам, особине и значај складишнице	641
2. Издавање складишнице	641
3. Садржина складишнице	642
4. Врсте складишница	643
5. Пренос складишнице	644
6. Исплата и регрес помоћу складишнице	645

РОБНИ ЗАПИС	646
--------------------	------------

ТЕРЕТНИЦА	647
------------------	------------

1. Појава, појам и особине теретнице	647
2. Садржина теретнице	648
3. Издавање теретнице	650
4. Умножавање и препис теретнице	650
5. Пренос теретнице	651
6. Правно дејство теретнице	652
7. Врсте теретнице	653

ТОВАРНИ ЛИСТ	656
---------------------	------------

1. Појава и појам товарног листа	656
2. Издавање и садржина товарног листа	657
3. Пренос преносивог товарног листа	658
4. Правно дејство преносивог товарног листа	658